

Samenwerkingsverband Fryslân-Noard

Het Samenwerkingsverband Fryslân-Noard biedt passend onderwijs aan ruim 14.000 Friese leerlingen in het voortgezet onderwijs. De komende jaren zet dit SWV in op het verbreden van de toegangspoort naar regulier onderwijs, vertelt directeur-bestuurder Anja Biemans. “Bijzonder is bij ons normaal, niet iedereen hoeft hetzelfde te zijn. Die diversiteit willen we ook in onze scholen terugzien.”

SWV Fryslân-Noard telt 34 reguliere scholen voor vo en drie scholen voor vso in negen gemeenten in het noorden van Friesland, inclusief de Waddeneilanden. Het SWV werkt samen met elf schoolbesturen aan inclusiever onderwijs voor 14.500 leerlingen. Met de nadruk op inclusiever: “Samen zijn we aan het onderzoeken wat we onder inclusief verstaan. We pretenderen niet dat we al weten wat inclusief onderwijs is, ook al zijn we al veel inclusiever dan vijftien jaar geleden. Het liefst willen we af van het labelen van leerlingen en werken we vanuit het gedachtegoed van normaliseren. Dat past bijvoorbeeld ook goed bij de kleine gemeenschappen op de eilanden, dat je anders mag zijn, maar er wel bij hoort.”

Voor hun Friese mentaliteit van ‘het gewoon gaan doen’ krijgen ze regelmatig complimenten. Ook de Inspectie van het Onderwijs sloot onlangs haar nieuwe onderzoek af met een mooie beoordeling. “Als de Inspectie de thermometer erin steekt is het fijn om te horen dat we goed bezig zijn. Dat heeft ook te maken met de sterke verbinding in de regio, zoals met onze gemeenten en Leerplicht en met de andere drie Friese samenwerkingsverbanden. Toen passend onderwijs negen jaar geleden werd ingevoerd, zijn we doorgegaan op de manier waarop we daarvoor al werkten en zijn we gaan doorontwikkelen.”

“De toegangspoort van de reguliere scholen moet breder.”

Collectieve onderwijszorgarrangementen

In die doorontwikkeling springen vooral de zorgarrangementen en het OPDC (Orthopedagogisch Didactisch Centrum) eruit. “In twee gemeenten worden structureel jeugdzorgmiddelen via collectieve onderwijszorgarrangementen in het reguliere onderwijs ingezet om potentiële thuiszitters te voorkomen. Leerlingen met een stevige ondersteuningsvraag, bijvoorbeeld op psychisch vlak, krijgen extra ondersteuning om zoveel mogelijk binnen het reguliere onderwijs te blijven of weer te komen. Dat is redelijk uniek.”

Ook het Orthopedagogisch Didactisch Centrum richt zich op het binnenboord houden van leerlingen. “Daarbinnen werken we met drie trajecten: Back UP, Time OUT en Start UP. Het Back UP-traject ondersteunt leerlingen die vastlopen op school om binnen drie maanden in een schoolse setting te werken aan terugkeer naar hun school van herkomst. Dit kan zijn als een leerling problemen heeft met motivatie of werkhouding, of als er een vraag is over het schoolniveau. In het Start UP-traject begeleiden we leerlingen die langer dan vier weken (on)geoorloofd thuis zitten en die extra ondersteuning nodig hebben om weer naar school te kunnen gaan. Dat begint thuis en bouwt op richting school in maximaal twee jaar, maar we streven naar korter.

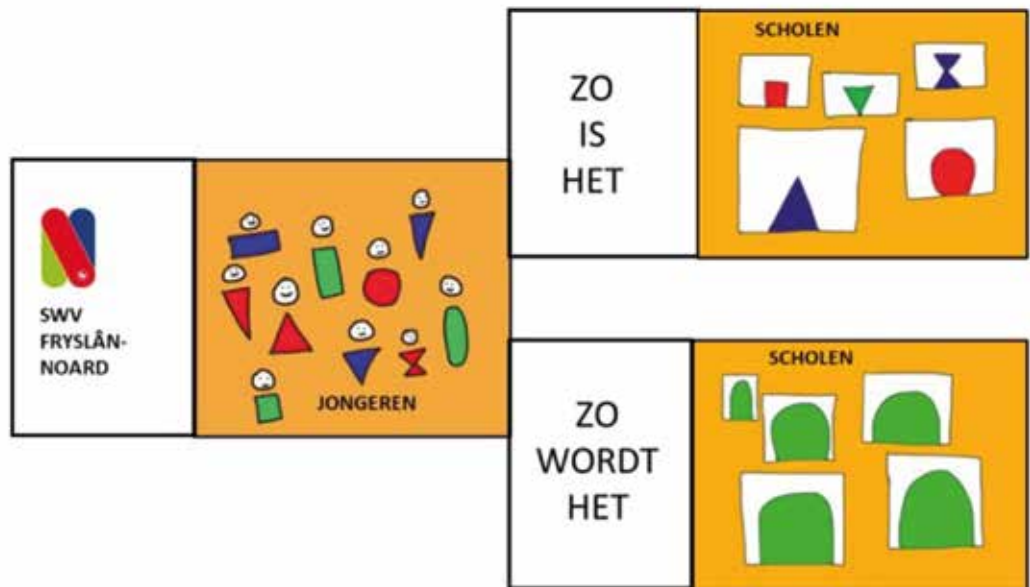
Het Time OUT-traject hebben we nog niet zo lang en is er gekomen op verzoek van de scholen. Hier worden leerlingen begeleid die geschorst of verwijderd zijn van school. Ik was daar aanvankelijk voorzichtig mee, omdat elk aanbod zijn eigen vraag creëert. Daarom zijn we er streng op dat dit traject maximaal vier weken duurt. We begeleiden leerlingen die betrokken zijn bij een veiligheidsincident op

school. Die incidenten nemen niet toe, maar worden wel pittiger. Binnen de Time OUT creëren we rust voor alle partijen. De school kan even ademhalen en de leerling krijgt meer tijd om terug te komen op school. In die tijd gaat de jongere wel door met het schoolwerk en brengen we als samenwerkingsverband het gesprek tussen leerling, ouders en school op gang. Daarmee gaan we thuiszitten tegen.”

Het Samenwerkingsverband Fryslân-Noard werkt met een hybride model. De scholen zijn zelf verantwoordelijk voor de inhoud en organisatie van passend onderwijs op hun eigen school. Daarnaast is er ook een bovenschools ondersteuningsaanbod. “Bovenschools zijn er het OPDC en het Expertisecentrum met specialistische kennis. De gedragsdeskundigen en consulenten van het Expertisecentrum werken binnen de scholen. Die cultuur van samenwerken was er al lang en die willen we graag behouden.”

VSO blijft

Wat ook behouden moet blijven voor een groep leerlingen is een plek in het speciaal onderwijs, vindt Biemans. “We denken dat een groep kinderen daar tot zijn recht komt en ook recht heeft op de extra’s die met name het voormalige cluster 3-onderwijs kan bieden. Onze instroom in het vso blijft constant, alleen zien we dat leerlingen langer

naar het speciaal onderwijs gaan. Onder meer doordat het vso, in samenwerking met het mbo, ook Entree onderwijs biedt. Op onze cluster-4-school lopen we tegen het lerarentekort aan, waardoor er momenteel een beperkt aantal leerlingen op de wachtlijst staat. Hiervoor proberen we nu zoveel mogelijk individueel maatwerk te organiseren. Verder willen we samen met hen onderzoeken of we de overgang naar vso voor sommige leerlingen tot 14 jaar kunnen verlengen en ernaartoe werken dat zij dan verder kunnen gaan op het regulier onderwijs.”

Innoveren

Komend voorjaar kunnen scholen binnen het samenwerkingsverband in aanmerking komen voor het innovatiebudget dat hoort bij het Ondersteuningsplan 2022-2026. “In de vorige periode is dat budget vooral gebruikt om de verbinding met de gemeenten en jeugdzorg tot stand te brengen. Nu gaan we het inzetten op het inclusiever maken van scholen. Ze mogen aan de slag gaan met hoe we de toegangspoort van de reguliere scholen breder krijgen. Innovatie kan soms ook mislukken, zolang er maar kennis gedeeld wordt en men elkaar stimuleert. De ervaring leert dat er ook mooie projecten uit voortkomen die we binnen de school kunnen borgen.”